

147

U M O W A

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych, podpisana w Warszawie dnia 28 grudnia 1957 r.

W Imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 28 grudnia 1957 roku podpisana została w Warszawie Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych o następującym brzmieniu dosłownym:

U M O W A

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Prezydium Rady Najwyższej Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich kierując się pragnieniem umocnienia przyjaźni i współpracy między obu Państwami również w zakresie stosunków prawnych, postanowiły zawrzeć Umowę o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych i w tym celu wyznaczyły swoich Pełnomocników:

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej —
Rybickiego Mariana, Ministra Sprawiedliwości
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
Prezydium Rady Najwyższej Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich —
Patoliczewa Nikołaja Siemionowicza, Pierwszego
Zastępcę Ministra Spraw Zagranicznych Związku
Socjalistycznych Republik Radzieckich,

którzy po wymianie pełnomocnictw uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie zgodzili się na następujące postanowienia:

CZĘŚĆ PIERWSZA

Postanowienia ogólne

Artykuł 1

Ochrona prawna

1. Obywatele jednej z Umawiających się Stron korzystają na obszarze drugiej Umawiającej się Strony z takiej samej ochrony prawnej osoby i majątku, jaka przysługuje obywatelom tej Umawiającej się Strony.

2. Postanowienie ustępu 1 stosuje się odpowiednio do osób prawnych.

Artykuł 2

Udzielanie pomocy prawnej i jej zakres

1. Sądy, prokuratury i państwowe biura notarialne Umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych przez

ДОГОВОР

между Польской Народной Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик о правовой помощи и правовых отношениях по гражданским, семейным и уголовным делам

Государственный Совет Польской Народной Республики и Президиум Верховного Совета Союза Советских Социалистических Республик, руководствуясь желанием укреплять дружбу и сотрудничество между обоими государствами также и в области правовых отношений, решили заключить Договор о правовой помощи и правовых отношениях по гражданским, семейным и уголовным делам.

В этих целях они назначили своими Уполномоченными:

Государственный Совет Польской Народной Республики — Рыбickого Мариана, Министра Юстиции Польской Народной Республики;

Президиум Верховного Совета Союза Советских Социалистических Республик — Патолечева Николай Семеновича, Первого Заместителя Министра Иностранных Дел Союза ССР;

которые после обмена своими полномочиями, найденными в полном порядке и должной форме, договорились о нижеследующем:

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ

Общие постановления

Статья 1

Правовая защита

1. Граждане одной Договаривающейся Стороны пользуются на территории другой Договаривающейся Стороны такой же правовой защитой личности и имущества, как и граждане этой Договаривающейся Стороны.

2. Положения п. 1 соответственно относятся к юридическим лицам.

Статья 2

Оказание правовой помощи и её объём

1. Суды, органы прокуратуры и государственного нотариата Договаривающихся Сторон, оказывают друг другу взаимную правовую помощь по гражданским, се-

dokonywanie poszczególnych czynności procesowych, a w szczególności rewizji i zatrzymania rzeczy, zajęcia mienia, przesyłania i wydawania przedmiotów, przesłuchiwanie oskarżonych, świadków, biegłych, stron procesowych i innych osób, dokonywanie oględzin sądowych, załatwianie wniosków o doręczenie dokumentów, jak również sporządzanie i przesyłanie pism i dokumentów.

2. Organy wymienione w ustępie 1 udzielają pomocy prawnej również innym organom, do których właściwości należą sprawy cywilne, rodzinne i karne.

Artykuł 3

Zasady obrotu

1. Przy udzielaniu pomocy prawnej organy Umawiających się Stron wymienione w artykule 2 ustęp 1 porozumiewają się ze sobą za pośrednictwem swych organów centralnych, o ile niniejsza Umowa nie stanowi inaczej.

2. Inne organy działające w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych kierują swoje wnioski o udzielenie pomocy prawnej do organów wymienionych w artykule 2 ustęp 1, jeżeli w poszczególnych przypadkach niniejsza Umowa nie stanowi inaczej.

Artykuł 4

Język

We wzajemnych stosunkach między Umawiającymi się Stronami organy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej używają języka polskiego, organy zaś Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich — języka rosyjskiego.

Artykuł 5

Forma wniosków

1. We wnioskach przesyłanych na podstawie niniejszej Umowy konieczne jest umieszczenie odcisku pieczęci.

2. Do wniosków o udzielenie pomocy prawnej Umawiające się Strony będą używać dwujęzycznych formularzy, których wzory przekażą sobie wzajemnie.

Artykuł 6

Wniosek o udzielenie pomocy prawnej

1. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej powinien wymieniać sprawę, której on dotyczy, strony, ich miejsca zamieszkania lub pobytu oraz ich przedstawicieli, niezbędne dane dotyczące przedmiotu żądanej pomocy prawnej, a w sprawach karnych — zawierać opis czynu przestępnego. Wniosek o doręczenie powinien ponadto zawierać adres odbiorcy i rodzaj pisma, które ma być doręczone.

2. Jeżeli dokładny adres odbiorcy nie jest znany lub jeżeli adres wskazany okazał się błędny, a istnieje możliwość jego ustalenia, organ wezwany podejmie odpowiednie kroki celem ustalenia adresu. W przypadku gdy ustalenie adresu okaże się niemożliwe, wówczas organ wezwany zawiadamia o tym organ wzywający, zwracając jednocześnie pismo, które miał doręczyć.

мейным и уголовным делам путем исполнения отдельных процессуальных действий и, в частности, путем проведения обысков, выемок и наложения ареста на имущество, пересылки и выдачи предметов, допроса обвиняемых, свидетелей, экспертов, опроса сторон и других лиц, судебного осмотра, исполнения поручений о вручении документов, а также составления и направления актов и документов.

2. Органы, упомянутые в п. 1, оказывают правовую помощь также другим органам, к компетенции которых относятся гражданские, семейные и уголовные дела.

Статья 3

Порядок сношения

1. При оказании правовой помощи органы Договаривающихся Сторон, указанные в п. 1 ст. 2, сносятся друг с другом через свои центральные органы, поскольку настоящим Договором не установлен иной порядок.

2. Другие органы, действующие в области гражданских, семейных и уголовных дел, направляют свои поручения об оказании правовой помощи в органы, упомянутые в п. 1 ст. 2, если в отдельных случаях настоящий Договор не предусматривает иного.

Статья 4

Языки

При взаимных сношениях между Договаривающимися Сторонами органы Польской Народной Республики пользуются польским языком, а органы Союза Советских Социалистических Республик — русским языком.

Статья 5

Оформление поручений

1. Поручения, направляемые на основании настоящего Договора, должны быть скреплены печатью.

2. При обращении об оказании правовой помощи Договаривающиеся Стороны пользуются формулярами на двух языках, образцы которых они сообщают друг другу.

Статья 6

Поручение об оказании правовой помощи

1. В поручении об оказании правовой помощи должно быть указано наименование дела, которого оно касается, стороны, а также их представители, их местожительство либо местопребывание, необходимые данные по существу поручения, а по уголовным делам — описание состава преступления. Поручение о вручении должно, кроме того, содержать адрес получателя и характер документа, который должен быть вручен.

2. Если точный адрес получателя не известен, либо указанный адрес оказался ошибочным, но существует возможность его установления, запрашиваемый орган предпримет соответствующие меры в целях установления адреса. В случае, когда установление адреса окажется невозможным, запрашиваемый орган уведомляет об этом запрашивающий орган, возвращая одновременно документ, который должен был вручить.

Артикул 7

Sposób załatwienia

1. Organ wezwany załatwia wnioski o udzielenie pomocy prawnej zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym, przy czym powinien przy ich wykonaniu użyć takich samych środków przymusu, jak przy załatwianiu wniosków własnych organów.

2. Organ wezwany stosuje na wniosek organu wzywającego przepisy procesowe Umawiającej się Strony, od której pochodzi wniosek, jeżeli przepisy te nie są sprzeczne z prawem strony wezwanej.

3. Jeżeli organ wezwany nie jest właściwy do załatwienia wniosku, wówczas przekazuje on ten wniosek organowi właściwemu i zawiadamia o tym organ wzywający.

4. Organ wezwany zawiadamia na prośbę organ wzywający o miejscu i terminie dokonania czynności.

5. Organ wezwany zwraca akta organowi wzywającemu po wykonaniu wniosku o udzielenie pomocy prawnej lub zawiadamia go o przeszkodach w załatwieniu wniosku.

DORĘCZENIE PISM

Артикул 8

Pisma przeznaczone do doręczenia, o ile są sporządzone w języku państwowym Strony wzywającej i zaopatrzone w uwierzytelniony przekład na język Strony wezwanej, będą doręczone w sposób przewidziany w artykule 7. W przeciwnym razie organ wezwany może ograniczyć się do tego, że dokona doręczenia przez oddanie pisma odbiorcy, o ile on zechce je przyjąć.

Артикул 9

1. Jako dowód doręczenia służyć będzie albo opatrzone podpisem odbiorcy i datą potwierdzenie odbioru albo też poświadczenie organu wezwanego stwierdzające fakt, sposób i czas doręczenia.

2. Jeżeli pismo przeznaczone do doręczenia przesłano w dwóch egzemplarzach, należy potwierdzenie odbioru lub poświadczenie umieścić na jednym z tych egzemplarzy i do niego dołączyć.

Артикул 10

1. Każda z Umawiających się Stron może na obszarze drugiej Strony dokonywać doręczeń obywatelom własnym przez swych przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych.

2. Przy doręczaniu w tym trybie nie można stosować żadnych środków przymusu.

Артикул 11

Wezwanie za granicę świadka lub biegłego

1. Jeżeli w toku postępowania przygotowawczego lub sądowego na obszarze jednej z Umawiających się Stron zajdzie potrzeba osobistego stawienia świadka lub biegłego, przebywającego na obszarze drugiej Umawiającej się

Статья 7

Порядок исполнения

1. Запрашиваемый орган исполняет поручения об оказании правовой помощи в соответствии со своим законодательством, причем должен при его исполнении применять такие же средства принуждения, как и при исполнении поручений собственных органов.

2. Запрашиваемый орган применяет по просьбе запрашивающего органа процессуальные нормы Договаривающейся Стороны, от которой исходит поручение, если они не противоречат законодательству запрашиваемой Договаривающейся Стороны.

3. Если запрашиваемый орган не компетентен в исполнении поручения, он пересылает это поручение компетентному органу и извещает об этом запрашивающий орган.

4. Запрашиваемый орган уведомляет по просьбе запрашивающего органа о месте и сроке исполнения действий.

5. Запрашиваемый орган после исполнения поручения о правовой помощи возвращает дело запрашивающему органу, либо уведомляет его об обстоятельствах, которые препятствуют исполнению поручения.

ВРУЧЕНИЕ ДОКУМЕНТОВ

Статья 8

Если документы, предназначенные для вручения, исполнены на государственном языке запрашивающей Стороны и снабжены заверенным переводом на язык запрашиваемой Стороны, они должны быть вручены в порядке, предусмотренном в ст. 7. В ином случае запрашиваемый орган может ограничиться тем, что осуществит вручение путем передачи документа адресату, если последний пожелает его принять.

Статья 9

1. Доказательством вручения может служить либо подтверждение о получении, снабженное подписью получателя с указанием даты вручения, либо справка запрашиваемого органа, подтверждающая факт, форму и время вручения.

2. Если документ, предназначенный для вручения, направлен в двух экземплярах, то на одном из этих экземпляров подтверждается получение либо к нему прилагается справка о вручении.

Статья 10

1. Каждая из Договаривающихся Сторон может на территории другой Стороны осуществлять вручение собственным гражданам через своих дипломатических или консульских представителей.

2. При таком вручении нельзя применять какие-либо меры принуждения.

Статья 11

Вызов за границу свидетеля или эксперта

1. Если в ходе предварительного следствия или судебного рассмотрения на территории одной Договаривающейся Стороны возникнет необходимость в личной явке свидетеля или эксперта, находящегося на терри-

Strony, należy zwrócić się do właściwego organu tej Strony o doręczenie wezwania.

2. Wezwanie nie może zawierać zagrożenia na wypadek niestawiennictwa.

3. Świadek lub biegły, który bez względu na posiadane obywatelstwo stawił się dobrowolnie na wezwanie przed właściwym organem drugiej Umawiającej się Strony, nie może być na obszarze tej Strony ścigany ani uwięziony w związku z jakimkolwiek czynem karalnym popełnionym przed przekroczeniem granicy państwa wzywającego, jak również nie może być ścigany ani uwięziony zarówno w związku ze złożeniem zeznania, jak też z powodu czynu przestępnego będącego przedmiotem postępowania karnego.

4. Z ochrony tej nie korzysta świadek lub biegły, jeżeli w ciągu jednego miesiąca od chwili oznajmienia mu, że obecność jego stała się zbędna, nie opuści obszaru Strony wzywającej, chociaż mógł to uczynić.

Artykuł 12

Odmowa udzielenia pomocy prawnej

Pomocy prawnej można odmówić, jeżeli jej udzielenie mogłoby zagrozić suwerenności lub bezpieczeństwu Strony wzywanej.

Artykuł 13

Koszty pomocy prawnej

Wszelkie koszty związane z załatwianiem wniosków o udzielenie pomocy prawnej ponosi Strona wzywana.

Artykuł 14

Udzielanie informacji

Ministerstwo Sprawiedliwości lub Generalna Prokuratura Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Komisja Prawna przy Radzie Ministrów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich udzielają sobie wzajemnie w drodze bezpośredniej korespondencji wyjaśnień co do prawa, które w ich państwie obowiązuje lub obowiązywało.

DOKUMENTY

Artykuł 15

Dokumenty, które na obszarze jednej z Umawiających się Stron zostały w przepisanej formie wydane lub uwierzytelnione przez właściwy organ państwowy i są opatrzone pieczęcią urzędową, nie wymagają legalizacji do ich użycia na obszarze drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 16

Postanowienie artykułu 15 stosuje się odpowiednio do dokumentów prywatnych, na których podpis jest uwierzytelniony zgodnie z prawem obowiązującym w miejscu sporządzenia.

тории другой Договаривающейся Стороны, то следует обратиться к соответствующему органу этой Стороны с поручением о вручении повестки.

2. Повестка не может содержать санкции на случай неявки вызываемого.

3. Свидетель или эксперт, который независимо от его гражданства добровольно явился по вызову в соответствующий орган другой Договаривающейся Стороны, не может на территории этой Стороны преследоваться или быть арестованным в связи с каким-либо уголовно-наказуемым деянием, совершенным до перехода границы запрашивающего государства, а также не может преследоваться или быть арестованным в связи с его показаниями или ввиду преступного действия, являющегося предметом уголовного производства.

4. Этой привилегией не пользуется свидетель или эксперт, если он, несмотря на имеющуюся возможность, в течение одного месяца с момента уведомления его о том, что его присутствие не является необходимым, не покинет территории запрашивающего государства.

Статья 12

Отказ в оказании правовой помощи

В правовой помощи может быть отказано, если её оказание может нанести ущерб суверенитету или безопасности запрашиваемой Договаривающейся Стороны.

Статья 13

Расходы по оказанию правовой помощи

Все расходы, связанные с исполнением поручений об оказании правовой помощи, несет запрашиваемая Страна.

Статья 14

Предоставление информации

Министерство Юстиции или Генеральная Прокуратура Польской Народной Республики и Юридическая Комиссия при Совете Министров СССР предоставляют взаимно, путем непосредственной переписки, разъяснения, касающиеся действующего либо действовавшего законодательства.

ДОКУМЕНТЫ

Статья 15

Документы, которые на территории одной из Договаривающихся Сторон были выданы в установленной форме или заверены соответствующим компетентным государственным органом и удостоверены официальной печатью, принимаются на территории другой Договаривающейся Стороны без легализации.

Статья 16

Положение ст. 15 применяется соответственно к частным документам, на которых подпись заверена в соответствии с законодательством, действующим в месте составления.

Artykuł 17

1. Wierzytelne wyciągi i odpisy dokumentów, które mają być użyte na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, powinny być uwierzytelnione przez ten sam organ, który dokument sporządził lub wydał, albo przez państwowe biuro notarialne. Nie dotyczy to odpisów dokumentów z akt sądowych, przesyłanych przy wnioskach o pomoc prawną.

2. W przypadku gdy organ, który dokument sporządził, już nie istnieje, odpisy wydaje i uwierzytelnia organ, któremu dokumenty zostały oddane na przechowanie.

Artykuł 18

Przesyłanie odpisów i wyciągów z ksiąg stanu cywilnego i innych dokumentów

Umawiające się Strony zobowiązują się do przesyłania sobie wzajemnie na wniosek bezpłatnie odpisów i wyciągów z ksiąg stanu cywilnego i innych dokumentów dotyczących praw osobistych i interesów obywateli drugiej Umawiającej się Strony.

CZĘŚĆ DRUGA

Postanowienia szczególne

ROZDZIAŁ I

POMOC PRAWNA I STOSUNKI PRAWNE W SPRAWACH CYWILNYCH I RODZINNYCH

POSTANOWIENIA O KOSZTACH

Artykuł 19

Zwolnienie od zabezpieczenia kosztów procesu

1. Obywatele jednej Umawiającej się Strony występujący przed sądami drugiej Umawiającej się Strony zwolnieni są od obowiązku zabezpieczenia kosztów procesu, jeżeli podstawą tego obowiązku jest okoliczność, że powodem lub wnioskodawcą jest cudzoziemiec albo że nie ma on miejsca zamieszkania lub pobytu na obszarze drugiej Umawiającej się Strony.

2. Postanowienie to stosuje się również do osób prawnych.

ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH

Artykuł 20

Obywatele jednej Umawiającej się Strony korzystają ze zwolnienia od kosztów sądowych na obszarze drugiej Umawiającej się Strony na tych samych zasadach i w takim samym zakresie jak jej obywatele.

Artykuł 21

1. Dla uzyskania zwolnienia od kosztów sądowych należy złożyć zaświadczenie o stosunkach osobistych i rodzinnych oraz o dochodach i stanie majątkowym wystawione

Статья 17

1. Выписки и копии документов, которые будут рассматриваться на территории другой Договаривающейся Стороны, должны быть заверены тем же органом, который составил или издал документ, либо государственной нотариальной конторой. Это положение не относится к копиям судебных документов по делам, направляемым при поручениях об оказании правовой помощи.

2. В случае, когда орган, который выдал документ, уже не существует, выдает и заверяет копии орган, которому документы были переданы на хранение.

Статья 18

Пересылка свидетельств о гражданском состоянии и других документов

Договаривающиеся Стороны обязуются пересылать друг другу по просьбе бесплатно свидетельства о гражданском состоянии и другие документы, которые касаются личных прав и интересов граждан другой Договаривающейся Стороны.

ЧАСТЬ ВТОРАЯ

Особенная часть

РАЗДЕЛ I

ПРАВОВАЯ ПОМОЩЬ И ПРАВОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ ПО ГРАЖДАНСКИМ И СЕМЕЙНЫМ ДЕЛАМ

ПОЛОЖЕНИЯ О РАСХОДАХ

Статья 19

Освобождение от обеспечения расходов, связанных с ведением процесса

1. На граждан одной Договаривающейся Стороны, которые выступают в судах другой Договаривающейся Стороны, не может быть возложена обязанность по обеспечению расходов, связанных с ведением процесса, только на том основании, что они являются иностранцами или не имеют постоянного местожительства или местопребывания на территории другой Договаривающейся Стороны.

2. Это положение относится также к юридическим лицам.

ОСВОБОЖДЕНИЕ ОТ СУДЕБНЫХ РАСХОДОВ

Статья 20

Граждане одной Договаривающейся Стороны пользуются освобождением от судебных расходов на территории другой Договаривающейся Стороны на тех же принципах и в таком же объеме, как и собственные граждане.

Статья 21

1. Для освобождения от судебных расходов следует представить справку о личном и семейном положении, о доходах и имуществе, выданную компетент-

przez właściwe organy miejsca zamieszkania wnioskodawcy, a w braku miejsca zamieszkania — przez organy jego miejsca pobytu.

2. Obywatel jednej Umawiającej się Strony, który pragnie złożyć wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w sądzie drugiej Umawiającej się Strony, jak również wniosek o wyznaczenie adwokata do prowadzenia sprawy, może zgłosić ten wniosek ustnie do właściwego sądu według miejsca zamieszkania lub pobytu. Sąd ten wciąga wniosek do protokołu i przesyła protokół razem z zaświadczeniem wymienionym w ustępie 1 i innymi złożonymi przez wnioskodawcę dokumentami właściwemu sądowi drugiej Umawiającej się Strony.

3. Jednocześnie z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych może być zgłoszony do protokołu pozew lub inny wniosek.

4. Jeżeli wnioskodawca nie ma na obszarze żadnej z Umawiających się Stron ani miejsca zamieszkania, ani miejsca pobytu, wystarcza zaświadczenie właściwego przedstawiciela dyplomatycznego lub konsularnego.

STOSUNKI PRAWNE W SPRAWACH CYWILNYCH I RODZINNYCH

Artykuł 22

Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych

1. Zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej ocenia się według prawa Umawiającej się Strony, której osoba ta jest obywatelem.

2. Zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych osoby prawnej ocenia się według prawa Umawiającej się Strony, na której obszarze znajduje się jej siedziba.

UBEZWŁASNOWIENIE

Artykuł 23

Dla ubezwłasnowolnienia właściwe są prawo i organy Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba mająca być ubezwłasnowolnioną.

Artykuł 24

Jeżeli organ jednej z Umawiających się Stron stwierdzi, że zachodzą przesłanki do ubezwłasnowolnienia obywatela drugiej Umawiającej się Strony, który ma miejsce zamieszkania lub pobytu na obszarze tej Umawiającej się Strony, wówczas zawiadomi o tym właściwy organ drugiej Umawiającej się Strony. Jeżeli organ w ten sposób zawiadomiony oznajmi, że pozostawia dalsze czynności organowi miejsca zamieszkania lub pobytu tej osoby, albo nie wypowie się w terminie trzech miesięcy, wówczas organ miejsca zamieszkania lub pobytu może przeprowadzić postępowanie o ubezwłasnowolnienie według prawa swego państwa, o ile przyczynę ubezwłasnowolnienia przewiduje również prawo tej Umawiającej się Strony, której dana osoba jest obywatelem. Orzeczenie o ubezwłasnowolnieniu należy przesłać właściwemu organowi drugiej Umawiającej się Strony.

nym organom Договаривающейся Стороны, на территории которой заявитель имеет место жительства, а при отсутствии место жительства — органом местопребывания заявителя.

2. Гражданин одной Договаривающейся Стороны, желающий возбудить ходатайство в суде другой Договаривающейся Стороны об освобождении от уплаты судебных расходов, а также об участии адвоката в ведении процесса, может заявить это ходатайство устно компетентному суду по месту своего жительства или пребывания. Этот суд заносит заявление в протокол, препровождает протокол вместе со справкой, упомянутой в п. I, и другими представленными заявителем документами компетентному суду другой Договаривающейся Стороны.

3. Одновременно с ходатайством об освобождении от уплаты судебных расходов в протоколе может быть сделана запись искового или иного заявления.

4. Если заявитель не имеет на территории любой из Договаривающихся Сторон место жительства или местопребывания, то достаточно справки, выданной дипломатическим или консульским представительством.

ПРАВОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ ПО ГРАЖДАНСКИМ И СЕМЕЙНЫМ ДЕЛАМ

Статья 22

Правоспособность и дееспособность

1. Правоспособность и дееспособность физического лица определяется по закону Договаривающейся Стороны, гражданином которой это лицо является.

2. Правоспособность и дееспособность юридического лица определяется по закону Договаривающейся Стороны, на территории которой оно имеет свое местонахождение.

ЛИШЕНИЕ ДЕЕСПОСОБНОСТИ

Статья 23

При лишении дееспособности применяется законодательство и компетентны органы той Договаривающейся Стороны, гражданином которой является лицо, которое должно быть признано недееспособным.

Статья 24

Если орган одной из Договаривающихся Сторон установит, что имеются основания для лишения дееспособности гражданина другой Договаривающейся Стороны, место жительства или местопребывание которого находится на территории этой Договаривающейся Стороны, то он уведомляет об этом соответствующий орган другой Договаривающейся Стороны. Если орган, уведомленный таким путем, заявит, что он предоставляет выполнить дальнейшие действия органу местожительства или местопребывания данного лица, либо не выскажется в трехмесячный срок, то орган местожительства или местопребывания этого лица может вести дело по лишению его дееспособности в соответствии с законами своего государства, если причина лишения дееспособности предусматривается также законами той Договаривающейся Стороны, гражданином которой является это лицо. Постановление о лишении дееспособности должно быть направлено соответствующему органу другой Договаривающейся Стороны.

Артикул 25

W przypadkach nie cierpiących zwłoki organ miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, która powinna być ubezwłasnowolniona, a jest obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, może wydać zarządzenia potrzebne dla ochrony tej osoby lub jej majątku. Zarządzenia te należy przestać właściwemu organowi Umawiającej się Strony, której obywatelem jest ta osoba; podlegają one uchyleniu, jeżeli organ tej Umawiającej się Strony inaczej orzeknie.

Артикул 26

Postanowienia artykułów 23 i 24 stosuje się odpowiednio do uchylenia ubezwłasnowolnienia.

Артикул 27

Uznanie osoby za zaginioną lub zmarłą

1. Do uznania osoby za zaginioną lub zmarłą oraz do stwierdzenia zgonu właściwe są organy Umawiającej się Strony, której obywatelem była ta osoba w czasie, gdy według ostatnich wiadomości pozostawała ona przy życiu.

2. Organы одной Umawiającej się Strony mogą uznać obywatela drugiej Umawiającej się Strony за zaginionego lub zmarłego, jak również stwierdzić fakt jego śmierci на wniosek osób zamieszkałych на jej obszarze, jeżeli их права і интересы находят обоснование в законодательстве той Umawiającej się Strony. То решение будет иметь юридические последствия только на территории той Umawiającej się Strony, której organ wydał то решение.

3. Orzeczenie wydane zgodnie z ustępem 2 może być uchylone lub zmienione przez organ, który wydał orzeczenie, jeżeli на obszarze Umawiającej się Strony, której obywatelem była osoba zaginiona, nastąpiło uznanie jej за zaginioną lub zmarłą przez organ tej Strony z oznaczeniem innej даты domniemanej śmierci lub gdy wniosek о uznanie jej за zaginioną lub zmarłą został правомocnie oddalony lub odrzucony przez organ tej Strony.

4. W przypadkach przewidzianych w ustępach 1 i 2 organy Umawiających się Stron stosują prawo swego państwa.

Артикул 28

Zawarcie małżeństwa

Zawarcie małżeństwa podlega праву Umawiającej się Strony, на której obszarze małżeństwo zostaje zawarte. Do ważności małżeństwa zawartego przez obywateli jednej z Umawiających się Stron на obszarze drugiej Umawiającej się Strony wystarczy zachowanie формы przepisanej przez право Umawiającej się Strony, której obywatelami są osoby zawierające małżeństwo.

Артикул 29

Stosunki osobiste i majątkowe małżonków

1. Osobiste i majątkowe stosunki prawne małżonków podlegają праву Umawiającej się Strony, на której obszarze małżonkowie mają wspólne miejsce zamieszkania.

Статья 25

В случаях, не терпящих отлагательства, орган местожительства или местопребывания лица, подлежащего лишению дееспособности и являющегося гражданином другой Договаривающейся Стороны, может сам принять меры, необходимые для защиты этого лица или его имущества. Распоряжения, принятые в связи с этими мерами, следует направить соответствующему органу Договаривающейся Стороны, гражданином которой является данное лицо; эти распоряжения подлежат отмене, если органом этой Договаривающейся Стороны будет постановлено иное.

Статья 26

Постановления ст. ст. 23 и 24 применяются также при отмене лишения дееспособности.

Статья 27

Признание лица безвестно-отсутствующим или умершим

1. Для признания лица безвестно-отсутствующим или умершим, а также установления факта смерти компетентны органы Договаривающейся Стороны, гражданином которой являлось лицо в то время, когда оно по последним сведениям было в живых.

2. Органы одной Договаривающейся Стороны могут признать гражданина другой Договаривающейся Стороны безвестно-отсутствующим или умершим, а также установить факт его смерти по ходатайству лиц, проживающих на ее территории, если их права и интересы основаны на законодательстве этой Договаривающейся Стороны.

Это решение будет иметь юридические последствия лишь на территории той Договаривающейся Стороны, орган которой вынес указанное решение.

3. Решение, вынесенное согласно правилам п. 2, может быть отменено или изменено органом, который вынес решение, если на территории Договаривающейся Стороны, гражданином которой являлось исчезнувшее лицо, состоялось признание его безвестноотсутствующим или умершим органом этой Договаривающейся Стороны, с указанием другой даты предполагаемой смерти, или если заявление о признании данного лица безвестно-отсутствующим или умершим было отклонено или отвергнуто в порядке, предусмотренном в законе, органом этой Договаривающейся Стороны.

4. В случаях, предусмотренных в п. п. 1 и 2, органы Договаривающихся Сторон применяют законодательство своего государства.

Статья 28

Заключение брака

Заключение брака производится по законам Договаривающейся Стороны, на территории которой заключается брак. Для признания брака, заключенного гражданами одной Договаривающейся Стороны на территории другой Договаривающейся Стороны, законным достаточно соблюдения формы, предусмотренной законодательством Договаривающейся Стороны, гражданами которой являются лица, заключающие брак.

Статья 29

Личные и имущественные отношения супругов

1. Личные и имущественные правоотношения супругов определяются законодательством той Договаривающейся Стороны, на территории которой супруги имеют совместное местожительство.

2. Jeżeli jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania na obszarze jednej Umawiającej się Strony, a drugi — na obszarze drugiej Umawiającej się Strony i przy tym oboje małżonkowie mają to samo obywatelstwo, to ich osobiste i majątkowe stosunki prawne podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której są oni obywatelami.

3. Jeżeli jeden z małżonków jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, a drugi — drugiej Umawiającej się Strony i jeden z nich ma miejsce zamieszkania na obszarze jednej, a drugi — na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, to ich osobiste i majątkowe stosunki prawne podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której obszarze mieli oni swe ostatnie wspólne miejsce zamieszkania.

4. Do rozpoznawania spraw dotyczących osobistych i majątkowych stosunków prawnych między małżonkami właściwe są organy tej Umawiającej się Strony, której prawo zgodnie z ustępami 1, 2 i 3 powinno być stosowane.

Artykuł 30

Ustalenie istnienia, rozwiązanie oraz unieważnienie małżeństwa

1. W sprawach o ustalenie istnienia, rozwiązanie i unieważnienie małżeństwa właściwe jest prawo i sądy Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie w chwili wniesienia pozwu. Jeżeli małżonkowie mają miejsce zamieszkania na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, właściwe są również sądy tej Umawiającej się Strony.

2. Jeżeli małżeństwo było zawarte przez obywateli jednej Umawiającej się Strony na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, to małżeństwo może być uznane za nieważne, jeżeli przesłanki jego nieważności przewidziane są zarówno według prawa Umawiającej się Strony, na której obszarze małżeństwo było zawarte, jak i według prawa Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie.

3. Jeżeli w chwili wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia, rozwiązanie lub unieważnienie małżeństwa jeden z małżonków jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, a drugi — drugiej Umawiającej się Strony i jeden z nich ma miejsce zamieszkania na obszarze jednej, a drugi — na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, to w tych sprawach właściwe są sądy obu Umawiających się Stron. Sądy stosują prawo swego państwa.

STOSUNKI MIĘDZY RODZICAMI I DZIEĆMI

Artykuł 31

1. Stosunki prawne między rodzicami i dziećmi podlegają prawu Umawiającej się Strony, na której obszarze mają oni wspólne miejsce zamieszkania.

2. Jeżeli którekolwiek z rodziców lub dzieci ma miejsce zamieszkania na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, to stosunki prawne między nimi podlegają prawu Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko.

2. Если один из супругов проживает на территории одной Договаривающейся Стороны, а второй — на территории другой Договаривающейся Стороны и притом оба супруга имеют одно и то же гражданство, то их личные и имущественные правоотношения определяются законодательством той Договаривающейся Стороны, гражданами которой они являются.

3. Если один из супругов является гражданином одной Договаривающейся Стороны, а второй — другой Договаривающейся Стороны и один из них проживает на территории одной, а второй — на территории другой Договаривающейся Стороны, то их личные и имущественные правоотношения определяются законодательством той Договаривающейся Стороны, на территории которой они имели свое последнее совместное местожительство.

4. Компетентными в решении вопросов личных и имущественных правоотношений между супругами являются органы той Договаривающейся Стороны, законодательство которой должно применяться согласно п. п. 1, 2 и 3.

Статья 30

Установление, расторжение и признание недействительности брака

1. По делам об установлении и расторжении брака и о признании брака недействительным применяется законодательство и компетентны суды той Договаривающейся Стороны, гражданами которой являются супруги в момент предъявления иска. Если супруги имеют местожительство на территории другой Договаривающейся Стороны, то компетентны также суды этой Договаривающейся Стороны.

2. Если брак был заключен гражданами одной Договаривающейся Стороны на территории другой Договаривающейся Стороны, то он может быть признан недействительным, если условия для его недействительности предусмотрены как законодательством Договаривающейся Стороны, на территории которой брак был заключен, так и законодательством Договаривающейся Стороны, гражданами которой являются супруги.

3. Если в момент возбуждения иска об установлении и расторжении брака или о признании брака недействительным один из супругов является гражданином одной Договаривающейся Стороны, а второй — другой Договаривающейся Стороны и один из них проживает на территории одной, а второй — на территории другой Договаривающейся Стороны, то по этим делам компетентны суды обеих Договаривающихся Сторон. Суды применяют законодательство своего государства.

ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ РОДИТЕЛЯМИ И ДЕТЬМИ

Статья 31

1. Правоотношения между родителями и детьми определяются законодательством той Договаривающейся Стороны, на территории которой они имеют совместное местожительство.

2. Если местожительство кого-либо из родителей и детей находится на территории другой Договаривающейся Стороны, то правоотношения между ними определяются законодательством Договаривающейся Стороны, гражданином которой является ребенок.

Artykuł 32

Stosunki prawne między dzieckiem pozamałżeńskim a jego matką i ojcem podlegają prawu Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko.

Artykuł 33

Do rozpoznawania spraw dotyczących stosunków między rodzicami i dziećmi właściwe są organy Umawiającej się Strony, której prawo zgodnie z artykułami 31 i 32 powinno być stosowane.

PRZYSPOSOBIENIE

Artykuł 34

1. Dla przysposobienia właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przysposabiający.

2. Jeżeli dziecko zostaje przysposobione przez małżonków, z których jeden jest obywatelem jednej, a drugi obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, wówczas przysposobienie powinno odpowiadać prawu obowiązującemu na obszarach obu Umawiających się Stron.

3. Jeżeli dziecko jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, a przysposabiający obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, to przy przysposobieniu lub jego rozwiązaniu potrzebna jest zgoda dziecka, jeżeli to jest wymagane według prawa Umawiającej się Strony, której ono jest obywatelem, jego przedstawiciela ustawowego i właściwego organu państwowego tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 35

Do orzeczenia przysposobienia właściwy jest organ tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przysposabiający. W przypadku określonym w artykule 34 ustęp 2 właściwy jest organ Umawiającej się Strony, na obszarze której małżonkowie mają lub ostatnio mieli wspólne miejsce zamieszkania lub pobytu.

Artykuł 36

Przepisy artykułów 34 i 35 stosuje się odpowiednio do rozwiązania przysposobienia.

ОПЕКА И КУРАТЕЛА

Artykuł 37

1. Do opieki nad małoletnimi właściwe są prawo i organy Umawiającej się Strony, której obywatelem jest małoletni.

2. Jeżeli małoletni jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, a jego miejsce zamieszkania lub pobytu znajduje się na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, organy tej Umawiającej się Strony mogą według swego prawa ustanowić opiekę, gdy tego wymaga interes małoletniego, ale tylko wówczas, gdy w państwie, którego małoletni jest obywatelem, opieka nie została jeszcze ustanowiona. O ustanowieniu opieki należy zawiadomić właściwy organ Umawiającej się Strony, której małoletni jest obywatelem, dołączając

Статья 32

Правовые отношения между внебрачным ребенком и его матерью и отцом определяются законодательством Договаривающейся Стороны, гражданином которой является ребенок.

Статья 33

Компетентными в решении вопросов правоотношений между родителями и детьми являются органы Договаривающейся Стороны, законодательство которой должно применяться согласно ст. ст. 31 и 32.

УСЫНОВЛЕНИЕ

Статья 34

1. При усыновлении применяется законодательство той Договаривающейся Стороны, гражданином которой является усыновитель.

2. Если ребенок усыновляется супругами, один из которых является гражданином одной, а второй — гражданином другой Договаривающейся Стороны, то усыновление должно отвечать требованиям законодательства, действующего на территории обеих Договаривающихся Стран.

3. Если ребенок является гражданином одной Договаривающейся Стороны, а усыновитель — гражданином другой Договаривающейся Стороны, то при усыновлении или его отмене надлежит получить согласие ребенка, если это требуется по закону Договаривающейся Стороны, гражданином которой он является, его законного представителя и компетентного государственного органа этой Договаривающейся Стороны.

Статья 35

Выносить решения об усыновлении компетентен орган той Договаривающейся Стороны, гражданином которой является усыновитель. В случае, определенном в п. 2 ст. 34, компетентен орган той Договаривающейся Стороны, на территории которой супруги имеют или имели в последнее время совместное постоянное местожительство или местопребывание.

Статья 36

Положения ст. ст. 34 и 35 применяются соответственно для прекращения усыновления.

ОПЕКА И ПОПЕЧИТЕЛЬСТВО

Статья 37

1. В вопросах опеки над несовершеннолетними применяется законодательство и компетентны органы той Договаривающейся Стороны, гражданином которой является несовершеннолетний.

2. Если несовершеннолетний является гражданином одной Договаривающейся Стороны, а его местожительство и местопребывание находится на территории другой Договаривающейся Стороны, органы этой Договаривающейся Стороны могут, в соответствии со своими законами, установить опеку, если это требуется в интересах несовершеннолетнего, но лишь в том случае, если в государстве, гражданином которого является несовершеннолетний, опека еще не была

jąc zwiąże przedstawienie okoliczności sprawy. Na żądanie Umawiającej się Strony, której obywatelem jest małoletni, organ drugiej Umawiającej się Strony przekaze jej opiekę.

Artykuł 38

1. Jeżeli nad małoletnim będącym obywatelem jednej Umawiającej się Strony została ustanowiona opieka, a następnie miejsce zamieszkania lub pobytu małoletniego zostało przeniesione na obszar drugiej Umawiającej się Strony, organ, który dotychczas sprawował opiekę, może żądać od organu drugiej Umawiającej się Strony przejęcia opieki do dalszego sprawowania.

2. Jeżeli małoletni, nad którym została ustanowiona opieka przez organy jednej Umawiającej się Strony, posiada majątek na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, organ sprawujący opiekę może żądać od właściwego organu drugiej Umawiającej się Strony, aby ustanowił kuratora do zarządu tym majątkiem.

Artykuł 39

Opiekun sprawuje pieczę zarówno nad osobą, jak i nad całym majątkiem ruchomym i nieruchomym osoby będącej pod opieką, niezależnie od tego, gdzie ta osoba przebywa lub gdzie położony jest jej majątek. Przepis ten nie dotyczy przypadków przewidzianych w artykule 38 ustęp 2.

Artykuł 40

Postanowienia artykułów 37—39 stosuje się odpowiednio do kurateli oraz do opieki (kurateli) nad osobami ubezwłasnowolnionymi.

Artykuł 41

Forma czynności prawnej

Forma czynności prawnej podlega prawu, które właściwe jest dla samej czynności, jednak wystarczy zastosowanie się do prawa obowiązującego w miejscu sporządzenia czynności, jeżeli to miejsce nie jest wątpliwe.

SPRAWY SPADKOWE

Artykuł 42

Dziedziczenie

1. Dziedziczenie mienia ruchomego podlega prawu Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci.

2. Dziedziczenie mienia nieruchomego podlega prawu Umawiającej się Strony, na której obszarze mienie to jest położone.

Artykuł 43

Mienie bezdziedziczne

Jeżeli według prawa Umawiających się Stron mienie spadkowe jako bezdziedziczne (przypadające państwu jako

ustanowiona. Об установлении опеки необходимо уведомить соответствующий орган той Договаривающейся Стороны, гражданином которой является несовершеннолетний, прилагаем краткое изложение обстоятельств дела. По требованию Договаривающейся Стороны, гражданином которой является несовершеннолетний, орган другой Договаривающейся Стороны передает ей опеку.

Статья 38

1. Если над несовершеннолетним, являющимся гражданином одной из Договаривающихся Сторон, была установлена опека, а затем местом жительства или пребывания несовершеннолетнего стала территория другой Договаривающейся Стороны, орган, которой до сих пор осуществлял опеку, может потребовать от органа другой Договаривающейся Стороны принять опеку для дальнейшего её осуществления.

2. Если несовершеннолетний, над которым была установлена опека органом одной Договаривающейся Стороны, имеет имущество на территории другой Договаривающейся Стороны, то орган, осуществляющий опеку, может потребовать от соответствующего органа другой Договаривающейся Стороны, чтобы он назначил попечителя для управления этим имуществом.

Статья 39

Опекун осуществляет опеку как над лицом, так и над всем движимым и недвижимым имуществом лица, находящегося под опекой, независимо от того, где это лицо находится или где расположено его имущество. Это положение не распространяется на случаи, предусмотренные п. 2 ст. 38.

Статья 40

Правила ст. ст. 37—39 относятся соответственно к попечительству, а также и к опеке (попечительству) над лицами, лишенными дееспособности.

Статья 41

Форма сделок

Форма сделок определяется законодательством, которое применяется к самой сделке, однако достаточно соблюдения законодательства места совершения сделки, если это место не вызывает сомнения.

ВОПРОСЫ НАСЛЕДСТВА

Статья 42

Право наследования

1. Право наследования движимого имущества регулируется законодательством той Договаривающейся Стороны, гражданином которой был наследодатель в момент своей смерти.

2. Право наследования недвижимого имущества регулируется законодательством той Договаривающейся Стороны, на территории которой находится имущество.

Статья 43

Выморочное имущество

Если по законодательству Договаривающихся Сторон наследственное имущество, как выморочное (насле-

spadkobiercy z ustawy) przechodzi na własność państwa, to mienie ruchome przekazuje się państwu, którego obywatelem w chwili śmierci był spadkodawca, a mienie nieruchome przechodzi na własność państwa, na którego obszarze jest ono położone.

Артикул 44

Forma testamentu

Formę testamentu ocenia się według prawa tej z Umawiających się Stron, której obywatelem był spadkodawca w czasie jego sporządzenia. Wystarczy jednak zachowanie przepisów prawa Umawiającej się Strony, na której obszarze testament został sporządzony. Przepis ten stosuje się również do odwołania testamentu.

Артикул 45

Właściwość organów w sprawach spadkowych

1. Do przeprowadzenia postępowania spadkowego w sprawach dotyczących dziedziczenia mienia ruchomego, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ustępie 2, właściwe są organy Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci.

2. Jeżeli całe ruchome mienie spadkowe, pozostałe po śmierci obywatela jednej z Umawiających się Stron, znajduje się na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, to na wniosek spadkobiercy lub zapisobiercy postępowanie spadkowe za zgodą wszystkich spadkobierców prowadzą organy tej Umawiającej się Strony.

3. Postępowanie spadkowe w sprawach dotyczących dziedziczenia mienia nieruchomego prowadzą organy Umawiającej się Strony, na której obszarze położone jest to mienie.

4. Przepisy niniejszego artykułu stosuje się odpowiednio również do sporów powstałych w sprawach dotyczących dziedziczenia.

Артикул 46

Zarządzenia dotyczące zabezpieczenia spadku

1. Organы jednej Umawiającej się Strony wydają zgodnie ze swym prawem zarządzenia niezbędne do zabezpieczenia znajdującego się na jej obszarze spadku po obywatelu drugiej Umawiającej się Strony.

2. Organы właściwe do zabezpieczenia spadku po obywatelu drugiej Umawiającej się Strony powinny zawiadomić niezwłocznie konsula tej Umawiającej się Strony o śmierci spadkodawcy i o osobach zgłaszających swe prawa do spadku, o wiadomych im okolicznościach dotyczących osób uprawnionych do spadku i ich miejsca pobytu, o istnieniu testamentu i o rozmiarach i wartości spadku, a także o tym, czy i jakie zostały wydane zarządzenia zabezpieczające.

3. Termin na przyjęcie spadku przewidziany przez prawo Umawiających się Stron oblicza się od dnia zawiadomienia konsula o śmierci spadkodawcy.

4. Na żądanie przedstawiciela dyplomatycznego lub konsularnego przekazuje się mu ruchome mienie spadkowe i dokumenty zmarłego.

дуемое государством по закону), переходит в общественность государства, то движимое имущество передается государству, гражданином которого к моменту смерти являлся наследодатель, а недвижимое имущество переходит в собственность государства, на территории которого оно находится.

Статья 44

Форма завещания

Форма завещания определяется законами той Договаривающейся Стороны, гражданином которой был наследодатель в момент составления завещания. Однако достаточно, чтобы было соблюдено законодательство Договаривающейся Стороны, на территории которой было составлено завещание. Это положение применяется и в отношении отмены завещания.

Статья 45

Компетентность по делам о наследовании

1. Производство по делам о наследовании движимого имущества за исключением случаев, предусмотренных п. 2, ведут органы Договаривающейся Стороны, гражданином которой наследодатель был в момент смерти.

2. Если все движимое наследственное имущество, оставшееся после смерти гражданина одной из Договаривающихся Сторон, находится на территории другой Договаривающейся Стороны, то по ходатайству наследника или отказополучателя, если с этим согласны все наследники, производство по делу о наследовании ведут органы этой Договаривающейся Стороны.

3. Производство по делам о наследовании недвижимого имущества ведут органы Договаривающейся Стороны, на территории которой находится это имущество.

4. Положения настоящей статьи применяются соответственно и к спорам по делам о наследовании.

Статья 46

Меры по охране наследства

1. Organы одной Договаривающейся Стороны принимают согласно своему законодательству меры, необходимые для охраны наследственного имущества, находящегося на его территории, оставленного гражданином другой Договаривающейся Стороны.

2. Organы, ответственные за принятие мер по охране наследства после смерти гражданина другой Договаривающейся Стороны, обязаны немедленно уведомить консула этой Договаривающейся Стороны о смерти наследодателя и о лицах, заявивших о своих правах на наследство, об известных им обстоятельствах, касающихся лиц, имеющих право на наследство, и о месте их пребывания, о наличии завещания, о размере и стоимости наследства, а также о том, какие приняты меры по охране наследства.

3. Срок принятия наследства, предусмотренный законодательством Договаривающихся Сторон, исчисляется со дня уведомления консула о смерти наследодателя.

4. По требованию дипломатического или консульского представителя ему передается наследственное движимое имущество и документы умершего.

Artykuł 47

Otwarcie i ogłoszenie testamentu

Do otwarcia i ogłoszenia testamentu właściwy jest organ, którego rozpoznaniu podlegają sprawy spadkowe na obszarze Umawiającej się Strony, gdzie znajduje się testament. Jeżeli spadkodawca był obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, to właściwemu organowi tej Strony przesyła się odpis testamentu i protokołu otwarcia testamentu; na żądanie przesyła się również oryginał testamentu. Odpis testamentu może być przesłany również innemu organowi właściwemu do zabezpieczenia spadku.

Artykuł 48

Przedstawiciel dyplomatyczny lub konsularny jednej Umawiającej się Strony jest uprawniony do ochrony interesów obywateli tej Strony w sprawach spadkowych przed organami drugiej Umawiającej się Strony bez potrzeby wykazania się pełnomocnictwem, jeżeli obywatele ci nie mieszkają na jej obszarze i nie ustanowili pełnomocnika.

Artykuł 49

Jeżeli obywatel jednej Umawiającej się Strony zmarł w czasie podróży na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, nie posiadając na tym obszarze w chwili swej śmierci miejsca zamieszkania lub pobytu, wówczas rzeczy, które miał ze sobą, będą bez dalszych formalności wydane przedstawicielowi dyplomatycznemu lub konsularnemu Strony, której zmarły był obywatelem w chwili śmierci.

Artykuł 50

Wydanie spadku

1. Jeżeli ruchome mienie spadkowe albo suma pieniężna uzyskana ze sprzedaży ruchomego lub nieruchomego mienia spadkowego podlega po ukończeniu postępowania spadkowego wydaniu spadkobiercom będącym obywatelami drugiej Umawiającej się Strony, to mienie spadkowe albo uzyskaną sumę pieniężną przekazuje się przedstawicielowi dyplomatycznemu lub konsularnemu tej Umawiającej się Strony.

2. Organ właściwy do rozpoznawania spraw spadkowych wydaje zarządzenia o wydaniu mienia spadkowego przedstawicielowi dyplomatycznemu lub konsularnemu.

3. Mienie to może być przekazane spadkobiercom, jeżeli:

- a) wszystkie roszczenia wierzycieli spadkodawcy zgłoszone w terminie ustanowionym przez prawo Umawiającej się Strony, gdzie położone jest mienie spadkowe, są zaspokojone lub zabezpieczone;
- b) zostały zapłacone lub zabezpieczone wszystkie związane z dziedziczeniem podatki i inne daniny;
- c) właściwe organy wydały, o ile to jest potrzebne, zezwolenie na wywóz mienia spadkowego.

4. Przekazania sum pieniężnych dokonuje się zgodnie z przepisami walutowymi obowiązującymi na obszarach Umawiających się Stron.

Статья 47

Вскрытие и оглашение завещания

Для вскрытия и оглашения завещания компетентен орган, ведающий делами о наследовании, той Договаривающейся Стороны, на территории которой находится завещание. Если наследодатель являлся гражданином другой Договаривающейся Стороны, то компетентному органу этой Стороны пересылается копия завещания и протокола о вскрытии завещания; по требованию пересылается также подлинник завещания. Копия завещания может быть переслана и другому органу, компетентному в принятии мер по охране наследственного имущества.

Статья 48

Дипломатический или консульский представитель одной Договаривающейся Стороны имеет право защищать интересы граждан этой Стороны по вопросам наследования перед органами другой Договаривающейся Стороны без представления на это доверенности, если эти граждане не проживают на ее территории и не назначили уполномоченного.

Статья 49

Если гражданин одной Договаривающейся Стороны умер во время поездки по территории другой Договаривающейся Стороны, где он не имел постоянного местожительства или местопребывания, то находившиеся при нем вещи будут без дальнейших формальностей переданы дипломатическому или консульскому представителю страны, гражданином которой был умерший.

Статья 50

Выдача наследства

1. Если движимое наследственное имущество или денежная сумма, вырученная от продажи движимого или недвижимого наследственного имущества, подлежит после окончания наследственного производства передаче наследникам, являющимся гражданами другой Договаривающейся Стороны, то наследственное имущество или вырученная денежная сумма передается дипломатическому или консульскому представителю этой Договаривающейся Стороны.

2. Орган, ведающий делами о наследовании, дает распоряжение о выдаче наследственного имущества дипломатическому или консульскому представителю.

3. Это имущество может быть передано наследникам, если:

- a) все требования кредиторов наследодателя, заявленные в срок, установленный законодательством Договаривающейся Стороны, где находится наследственное имущество, оплачены или обеспечены;
- b) уплачены или обеспечены все связанные с наследованием сборы;
- c) компетентные органы дали, если это необходимо, разрешение на вывоз наследственного имущества.

4. Перевод денежных сумм производится в соответствии с действующим на территориях Договаривающихся Сторон валютным законодательством.

UZNAWANIE I WYKONYWANIE ORZECZEŃ

Artykuł 51

Uznawanie orzeczeń w sprawach o ustalenie istnienia, rozwiązanie i unieważnienie małżeństwa

Prawomocne orzeczenia sądów jednej Umawiającej się Strony w sprawach o ustalenie istnienia, rozwiązanie i unieważnienie małżeństwa dotyczących obywateli Umawiających się Stron będą uznawane na obszarze drugiej Umawiającej się Strony bez postępowania o uznanie, jeżeli żaden sąd drugiej Umawiającej się Strony przedtem nie orzekł prawomocnie w tej sprawie. Postanowienie to dotyczy również orzeczeń wydanych przed wejściem w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 52

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach cywilnych i rodzinnych

Obie Umawiające się Strony wzajemnie uznają i wykonują:

- a) prawomocne orzeczenia sądów i organów notarialnych w sprawach cywilnych i rodzinnych, jak również orzeczenia właściwych organów w sprawach opieki i kurateli, wydane na obszarze drugiej Umawiającej się Strony w zakresie stosunków prawnych powstałych po wejściu w życie niniejszej Umowy;
- b) prawomocne orzeczenia sądowe dotyczące wynagrodzenia szkody, wydane w sprawach karnych.

Artykuł 53

Przesłanki uznania orzeczenia

Orzeczenie podlega uznaniu:

- a) jeżeli uprawomocnienie się orzeczenia zostało stwierdzone przez właściwy organ;
- b) jeżeli według postanowień niniejszej Umowy sprawa nie należała do wyłącznej właściwości organu Umawiającej się Strony, na której obszarze orzeczenie ma być uznane;
- c) jeżeli żadna ze stron procesowych nie była pozbawiona możliwości obrony, a w razie nieposiadania zdolności procesowej — należytego, przedstawicielstwa;
- d) jeżeli orzeczenie nie jest sprzeczne z innym wcześniejszym orzeczeniem zapadłym w sporze między tymi samymi stronami procesowymi i co do tego samego przedmiotu, wydanym przez organ drugiej Umawiającej się Strony, ani nie stanowi rozstrzygnięcia sprawy wcześniej wszczętej toczącej się przed organem drugiej Umawiającej się Strony;
- e) jeżeli przy wydaniu orzeczenia w sprawie, w której należało zastosować prawo drugiej Umawiającej się Strony, prawo to zostało zastosowane, chyba że zastosowane w sprawie prawo Umawiającej się Strony, której organ orzekł, nie różni się w sposób istotny od prawa drugiej Umawiającej się Strony.

ПРИЗНАНИЕ И ИСПОЛНЕНИЕ РЕШЕНИЙ

Статья 51

Признание решений по делам об установлении, расторжении и о признании недействительности брака

Вступившие в законную силу решения судов одной Договаривающейся Стороны по делам об установлении, расторжении и о признании недействительности брака в отношении граждан Договаривающихся Сторон будут признаваться на территории другой Договаривающейся Стороны без дальнейшего производства, если никакой суд другой Договаривающейся Стороны до этого времени не вынес по этому же делу решения, вступившего в законную силу. Это положение распространяется и на решения, вынесенные до вступления в силу настоящего Договора.

Статья 52

Признание и исполнение решений по гражданским и семейным делам

Обе Договаривающиеся Стороны взаимно признают и исполняют:

- a) вступившие в законную силу решения судов и органов нотариата по гражданским и семейным делам, а также решения компетентных органов по делам опеки и попечительства, вынесенные на территории другой Договаривающейся Стороны по правоотношениям, возникшим после вступления в силу настоящего Договора;
- b) вступившие в законную силу судебные решения по уголовным делам о возмещении ущерба.

Статья 53

Условия признания решения

Решение подлежит признанию:

- a) если вступление решения в законную силу было подтверждено компетентным органом;
- b) если в соответствии с постановлениями настоящего Договора дело не относится к исключительной компетенции органа той Договаривающейся Стороны, на территории которой решение должно быть признано;
- c) если ни одна из сторон в процессе не была лишена возможности защиты, а в случае отсутствия процессуальной правоспособности — надлежащего представительства;
- d) если решение не противоречит иным, ранее принятым органом другой Договаривающейся Стороны, решениям, вынесенным по делу между теми же сторонами, и по тому же самому основанию и не является решением по делу, которое было ранее возбуждено и находится в производстве органа другой Договаривающейся Стороны;
- e) если при внесении решения по делу, в котором следовало применить закон другой Договаривающейся Стороны, этот закон был применен или если примененный в данном деле закон той Договаривающейся Стороны, орган которой вынес решение, по существу не отличается от закона другой Договаривающейся Стороны.

Artykuł 54

1. Sąd Umawiającej się Strony, na której obszarze orzeczenie podlega wykonaniu, może na odpowiedni wniosek zezwolić na przymusowe wykonanie (nadać klauzulę wykonalności) orzeczenia sądu drugiej Umawiającej się Strony lub ugody zawartej w sądzie, jeżeli istnieją przesłanki do ich uznania.

2. Dokumenty zaopairzone klauzulą wykonalności traktuje się jak orzeczenia sądowe.

3. Zezwolenie na przymusowe wykonanie (nadanie klauzuli wykonalności) wydaje się zgodnie z przepisami Umawiającej się Strony, na której obszarze ma się odbywać wykonanie.

Artykuł 55

1. Do wniosku o wydanie zezwolenia na przymusowe wykonanie (nadanie klauzuli wykonalności) należy dołączyć:

- a) wypis sentencji orzeczenia z poświadczeniem jego prawomocności;
- b) uwierzytelnione odpisy dokumentów, z których wynika, że pozwanemu (dłużnikowi), który nie wziął udziału w postępowaniu, zostało we właściwym czasie i we właściwy sposób doręczone wezwanie lub inne urzędowe zawiadomienie o wszczęciu postępowania;
- c) uwierzytelniony przekład wniosku i dokumentów określonych w punktach a) i b).

2. Z wnioskiem o zezwolenie na przymusowe wykonanie (nadanie klauzuli wykonalności) można połączyć wniosek o przeprowadzenie egzekucji.

Artykuł 56

Zarzuty pozwanego (dłużnika)

Do sądu, który orzeka o zezwoleniu na przymusowe wykonanie (o nadaniu klauzuli wykonalności), pozwany (dłużnik) może zgłosić zarzuty zarówno przeciwko dopuszczalności tego zezwolenia, jak i przeciw roszczeniu stwierdzonemu orzeczeniem, jeżeli to jest dopuszczalne według prawa Umawiającej się Strony, na której obszarze orzeczenie zostało wydane.

WYKONYWANIE ORZECZEŃ O KOSZTACH

Artykuł 57

1. Jeżeli na stronę procesową, która w myśl artykułu 19 była zwolniona od obowiązku złożenia zabezpieczenia kosztów procesu zostanie prawomocnym orzeczeniem nałożony obowiązek zapłaty kosztów procesu, wówczas właściwy sąd drugiej Umawiającej się Strony zezwoli na wniosek strony uprawnionej bez pobierania opłat na przymusowe wykonanie (nada klauzulę wykonalności) orzeczenia o kosztach.

2. Za koszty sądowe uważa się również koszty poświadczenia, przekładu i uwierzytelnienia.

3. Orzeczeniami w rozumieniu ustępu 1 są również rozstrzygnięcia w przedmiocie ustalenia kosztów.

Статья 54

1. Суд Договаривающейся Стороны, на территории которой должно исполняться решение, может по соответствующему ходатайству разрешить принудительное исполнение (совершить исполнительную надпись) решения суда другой Договаривающейся Стороны или мировой сделки, заключенной в суде, если имеются условия для их признания.

2. Документы, имеющие исполнительную надпись, рассматриваются как решения судов.

3. Оформление разрешения на принудительное исполнение (совершение исполнительной надписи) происходит в соответствии с правилами той Договаривающейся Стороны, на территории которой должно осуществляться исполнение.

Статья 55

1. К ходатайству о выдаче разрешения на принудительное исполнение (совершение исполнительной надписи) необходимо приложить:

- a) выписку из решения с подтверждением вступления его в законную силу;
- b) заверенные копии документов, подтверждающих, что ответчику (должнику), который не принял участия в судебном разбирательстве, была своевременно и должным образом вручена повестка или другие официальные извещения о возбуждении дела;

c) заверенный перевод ходатайства и документов, указанных в подпунктах „a“ и „b“.

2. Одновременно с ходатайством о выдаче разрешения на принудительное исполнение (совершение исполнительной надписи) может быть заявлена просьба о принудительном исполнении.

Статья 56

Возражения ответчика (должника)

Ответчик (должник) может обратиться в суд, который выносит решение о принудительном исполнении (совершении исполнительной надписи), с возражениями как против допустимости принудительного исполнения, так и против притязания, изложенного в решении, подлежащем исполнению, если это разрешается законодательством Договаривающейся Стороны, на территории которой было выдано это решение.

ИСПОЛНЕНИЕ РЕШЕНИЙ ОБ ОНЛАТЕ РАСХОДОВ

Статья 57

1. Если на сторону в процессе, которая согласно ст. 19 была освобождена от обеспечения расходов, связанных с ведением процесса, будет возложена по решению, вступившему в законную силу, обязанность уплаты этих расходов, то соответствующий суд другой Договаривающейся Стороны беспощадно разрешает по ходатайству надлежащей стороны принудительное исполнение (совершение исполнительной надписи) решения о возмещении расходов.

2. Под расходами, связанными с ведением процесса, понимаются также расходы, связанные с засвидетельствованием и переводом.

3. Под решениями в смысле п. 1 понимаются также решения об определении расходов.

Artykuł 58

1. Sąd rozstrzygający w myśl artykułu 57 o zezwoleniu na przymusowe wykonanie (o nadaniu klauzuli wykonalności) orzeczenia o kosztach powinien jedynie zbadać, czy:

- a) orzeczenie, które ma być wykonane, jest zaopatrzone w poświadczenie prawomocności;
- b) dołączony został uwierzytelniony przekład tej części orzeczenia, która zawiera ustalenie wysokości kosztów.

2. Koszty przekładu określonego w ustępie 1 punkt b) stanowią część kosztów egzekucyjnych.

Artykuł 59

1. Jeżeli chodzi o ściągnięcie nie zapłaconych kosztów sądowych, sąd Umawiającej się Strony, na której obszarze roszczenie o kosztach powstało i który rozstrzygał sprawę w pierwszej instancji, zwraca się do właściwego sądu drugiej Umawiającej się Strony o ściągnięcie kosztów sądowych. Sąd wezwany wszczyna przymusowe wykonanie i przekazuje ściągniętą kwotę przedstawicielowi dyplomatycznemu lub konsularnemu drugiej Umawiającej się Strony.

2. Do wniosku należy dołączyć:

- a) zestawienie kosztów;
- b) zaświadczenie o prawomocności rozstrzygnięcia;
- c) uwierzytelniony przekład dokumentów określonych w punktach a) i b).

3. Przepis artykułu 58 ustęp 2 stosuje się odpowiednio do kosztów przekładu dokumentów wymienionych w ustępie 2.

Artykuł 60

Wydanie rzeczy i sum pieniężnych

Wydanie rzeczy i sum pieniężnych obywatelom drugiej Umawiającej się Strony odbywa się zgodnie z obowiązującymi w państwie przepisami dotyczącymi wywozu rzeczy lub przekazywania sum pieniężnych.

Artykuł 61

Koszty przymusowego wykonania

Do ustalenia i ściągnięcia kosztów związanych z przymusowym wykonaniem stosuje się ten sam tryb, który obowiązuje przy wykonywaniu orzeczeń sądów tej Umawiającej się Strony, na której obszarze orzeczenie zostaje wykonane.

ROZDZIAŁ 2

POMOC PRAWNA I STOSUNKI PRAWNE W SPRAWACH KARNYCH

WYDAWANIE I PRZEWOZ PRZESTĘPCÓW ORAZ OSÓB SCIGANYCH O PRZESTĘPSTWO

Artykuł 62

Przestępstwa uzasadniające wydanie

1. Umawiające się Strony na żądanie wydają sobie wzajemnie znajdujące się na ich obszarze osoby ścigane lub osoby, w stosunku do których ma ulec wykonaniu wyrok.

Статья 58

1. Суд, разрешающий в соответствии со ст. 57 принудительное исполнение (совершение исполнительной надписи) решения о взыскании расходов, связанных с ведением процесса, ограничивается проверкой того:

- a) снабжено ли решение, которое должно быть исполнено, подтверждением о вступлении его в законную силу;
- b) был ли приложен к решению заверенный перевод той части решения, которая содержит определение размера расходов.

2. Расходы по составлению переводов, указанные в подпункте „б” пункта 1, рассматриваются как часть расходов по принудительному исполнению.

Статья 59

1. В части, касающейся взыскания неоплаченных судебных расходов, суд той Договаривающейся Стороны, на территории которой возникло требование об уплате расходов, и который рассматривал дело в первой инстанции, просит компетентный суд другой Договаривающейся Стороны о взыскании судебных расходов. Суд, к которому поступило заявление, производит исполнение и передает полученную сумму дипломатическому либо консульскому представителю другой Договаривающейся Стороны.

2. К заявлению необходимо приложить:

- a) перечень расходов;
- b) подтверждение о вступлении решения в законную силу;
- c) заверенный перевод документов, указанных в подпунктах „а” и „б”.

3. Положение п. 2 ст. 58 применяется соответственно к расходам по составлению перевода документов, указанных в п. 2.

Статья 60

Выдача вещей и перевод денежных сумм

Выдача вещей и перевод денежных сумм гражданам другой Договаривающейся Стороны производится в соответствии с правилами о вывозе вещей или переводе денежных сумм, действующими внутри государства.

Статья 61

Расходы по исполнению

Для определения и взыскания расходов, связанных с принудительным исполнением, применяется тот же порядок, который действует и в случае исполнения решения судов той Договаривающейся Стороны, на территории которой исполняется решение.

РАЗДЕЛ 2

ПРАВОВАЯ ПОМОЩЬ И ПРАВОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ ПО УГОЛОВНЫМ ДЕЛАМ

ВЫДАЧА И ПЕРЕВОЗКА ПРЕСТУПНИКОВ, А ТАКЖЕ ЛИЦ, ОБВИНЯЕМЫХ В ПРЕСТУПЛЕНИИ

Статья 62

Преступления, влекущие выдачу

1. Договаривающиеся Стороны по требованию выдают друг другу лиц, находящихся на их территории, в отношении которых возбуждено уголовное преследование или должен быть приведен в исполнение приговор.

2. Wydanie następuje tylko z powodu takich czynów, które według prawa obu Umawiających się Stron są przestępstwami zagrożonymi karą pozbawienia wolności na czas powyżej jednego roku lub karą surowszą („przestępstwa uzasadniające wydanie”).

Artykuł 63

Niewydawanie własnych obywateli

Wydanie nie następuje, jeżeli osoba, której wydania żądano, jest obywatelem tej Umawiającej się Strony, do której skierowano żądanie.

Artykuł 64

Wydanie nie następuje również, jeżeli:

- a) przestępstwo popełniono na obszarze Umawiającej się Strony, do której skierowano żądanie;
- b) ściganie lub wykonanie wyroku jest niedopuszczalne według prawa Umawiającej się Strony, do której skierowano żądanie, z powodu przedawnienia lub z powodu innej okoliczności wyłączającej ściganie;
- c) wobec osoby, która popełniła przestępstwo, sąd albo inny organ Umawiającej się Strony, do której skierowano żądanie, wydał wyrok o to samo przestępstwo lub postanowienie o umorzeniu postępowania;
- d) przestępstwo według prawa obu Umawiających się Stron podlega ściganiu w trybie oskarżenia prywatnego.

Artykuł 65

Obowiązek wszczęcia ścigania

1. Umawiające się Strony obowiązują się ścigać zgodnie ze swoim prawem własnych obywateli oskarżonych o popełnienie na obszarze drugiej Umawiającej się Strony przestępstwa uzasadniającego wydanie.

W tym celu Umawiająca się Strona, na której obszarze przestępstwo popełniono, prześle drugiej Umawiającej się Stronie wniosek, załączając materiały i dokumenty dotyczące przestępstwa oraz przedmioty mogące stanowić dowód przestępstwa.

2. Umawiająca się Strona, której obywatelem jest ścigana osoba, zawiadomi drugą Umawiającą się Stronę o wyniku postępowania, a w razie wydania wyroku — prześle jego odpis.

Artykuł 66

Wniosek o wydanie

Do wniosku o wydanie należy dołączyć:

- a) uwierzytelniony odpis postanowienia o aresztowaniu, a jeżeli wniosek dotyczy wydania w celu wykonania wyroku — odpis prawomocnego wyroku lub innego odpowiedniego orzeczenia sądowego; opis okoliczności przestępstwa, w szczególności dane co do miejsca i czasu jego popełnienia oraz kwalifikację prawną, a w przypadku popełnienia przestępstwa przeciw

2. Выдача производится только за такие деяния, которые в соответствии с законодательством обеих Договаривающихся Сторон являются преступлениями и за совершение которых законом предусматривается наказание в виде лишения свободы на срок свыше одного года или более тяжкое наказание (именуемое „преступления, влекущие выдачу”).

Статья 63

Невыдача собственных граждан

Выдача не имеет места, если лицо, выдача которого требуется, является гражданином Договаривающейся Стороны, к которой обращено требование.

Статья 64

Выдача не имеет места также, если:

- a) преступление совершено на территории Договаривающейся Стороны, к которой обращено требование;
- б) уголовное преследование или приведение приговора в исполнение по законодательству Договаривающейся Стороны, к которой обращено требование, не допускается за истечением срока давности или по другим законным основаниям;
- с) в отношении лица, совершившего преступление, судом или другим органом Договаривающейся Стороны, к которой обращено требование, вынесен приговор за то же самое преступление или постановление о прекращении дела;
- д) преступление в соответствии с законодательством обеих Договаривающихся Сторон преследуется в порядке частного обвинения.

Статья 65

Обязанность возбуждения уголовного преследования

1. Договаривающиеся Стороны обязуются возбудить уголовное преследование в соответствии со своим законодательством против своих граждан, обвиняемых в совершении на территории другой Договаривающейся Стороны преступлений, влекущих выдачу.

С этой целью Договаривающаяся Сторона, на территории которой совершено преступление, перешлёт другой Договаривающейся Стороне ходатайство, к которому приложит материалы и документы, относящиеся к преступлению, а также предметы, могущие служить доказательством преступления.

2. Договаривающаяся Сторона, гражданином которой является преследуемое лицо, уведомит другую Договаривающуюся Сторону о результате производства, а в случае вынесения приговора, направит его копию.

Статья 66

Требование о выдаче

К требованию о выдаче должны быть приложены:

- a) удостоверенная копия постановления на арест, а если требование касается выдачи для исполнения приговора — копия вступившего в законную силу приговора или другого соответствующего судебного определения; описание обстоятельств преступления, в частности, данные о месте и времени его совершения и юридическую квалификацию, а в случае совершения

- mieniu w miarę możliwości dane co do wysokości szkody, którą przestępca wyrządził lub zamierzał wyrządzić;
- b) tekst przepisów karnych, pod które podpada dane przestępstwo na obszarze Umawiającej się Strony żądającej wydania;
- c) rysopis osoby, która ma być wydana, dane o jej stosunkach osobistych, obywatelstwie oraz miejscu zamieszkania, jak również w miarę możliwości fotografię i odcisk palców.

Артикул 67

Uzupełniające dane do wniosku o wydanie

1. Jeżeli nadesłane dane nie są wystarczające do uwzględnienia wniosku o wydanie, Strona wezwana może żądać uzupełnienia. Strona ta może określić Stronie wzywającej termin od jednego do dwóch miesięcy do nadesłania uzupełniających danych. Na odpowiedni wniosek termin ten może być przedłużony.

2. Jeżeli Strona wzywająca nie nadesłała w określonym terminie wyjaśnień niezbędnych do uwzględnienia wniosku o wydanie, Strona wezwana wypuści na wolność osobę, której wydania żądano.

ARESztOWANIE OSOBY PODLEGAJĄCEJ WYDANIU

Артикул 68

Po otrzymaniu wniosku o wydanie wraz z dokumentami Strona wezwana powinna niezwłocznie zgodnie ze swoim prawem zarządzić aresztowanie osoby, której wydania żądano.

Артикул 69

1. W przypadkach nagłych można aresztować osobę ścigałą jeszcze przed nadejściem wniosku o wydanie, jeżeli tego zażądano z powołaniem się na postanowienie o aresztowaniu lub na prawomocny wyrok, a równocześnie zapowiedziano nadesłanie wniosku o wydanie. Wniosek o aresztowanie mogą zgłaszać właściwe sądy lub organy prokuratury do odpowiednich organów Strony wezwanej pocztą, telegraficznie, telefonicznie lub przez radio, w trybie przewidzianym w artykule 79.

2. Właściwe organy każdej z Umawiających się Stron mogą również bez przewidzianego w ustępie 1 wniosku aresztować osobę przebywającą na jej obszarze, jeżeli istnieją dostateczne dane wskazujące na to, że popełniła na obszarze drugiej Umawiającej się Strony przestępstwo uzasadniające wydanie.

3. O zastosowaniu aresztowania stosownie do ustępu 1 lub 2 należy bezzwłocznie zawiadomić drugą Umawiającą się Stronę.

Артикул 70

1. Osoba aresztowana stosownie do artykułu 69 ustęp 1 może być zwolniona, jeżeli w ciągu dwóch miesięcy od dnia wysłania zawiadomienia o aresztowaniu przewidzianego w artykule 69 ustęp 3 nie wpłynęły wnioski o wydanie.

преступления против собственности, по возможности, данные о размере ущерба, который преступник причинил или намеревался причинить;

б) текст уголовных законов, по которым квалифицируется данное преступление на территории Договаривающейся Стороны, требующей выдачи;

в) описание внешности лица, которое должно быть выдано, его биографические данные, сведения о гражданстве, местожительстве, а также по возможности, фотография и отпечатки пальцев.

Статья 67

Дополнительные сведения к требованию о выдаче

1. Запрашиваемая Страна может потребовать дополнительные сведения, если переданные сведения являются недостаточными для выполнения требования о выдаче. Эта страна может установить запрашивающей Стране срок от одного до двух месяцев для предъявления дополнительных сведений. По соответствующему ходатайству этот срок может быть продлен.

2. Если запрашивающая Страна не пришлет в установленный срок сведения, необходимые для исполнения требования о выдаче, то запрашиваемая Страна освободит из-под стражи лицо, выдача которого требуется.

АРЕСТ ЛИЦА, ПОДЛЕЖАЩЕГО ВЫДАЧЕ

Статья 68

Запрашиваемая Страна по получении требования вместе с документами о выдаче должна немедленно принять меры в соответствии со своим законодательством для ареста лица, выдача которого требуется.

Статья 69

1. В случаях, не терпящих отлагательства, преследуемое лицо может быть арестовано еще до поступления требования о выдаче, если это требование заявлено со ссылкой на постановление об аресте или на вступивший в законную силу приговор и одновременно сделано уведомление о высылке требования о выдаче. С требованием об аресте могут обращаться соответствующие суды или органы прокуратуры к соответствующим органам запрашиваемой Страны по почте, телеграфу, телефону или радио в порядке, установленном ст. 79.

2. Соответствующие органы каждой Договаривающейся Страны и без поступления требования, предусмотренного п. 1, могут арестовать лицо, пребывающее на ее территории, если имеются достаточные основания считать, что оно совершило на территории другой Договаривающейся Страны преступление, влекущее за собой выдачу.

3. Об аресте, предусмотренном п. п. 1 или 2, следует немедленно уведомить другую Договаривающуюся Страну.

Статья 70

1. Лицо, арестованное согласно п. 1 ст. 69, может быть освобождено, если в течение двух месяцев со дня отправки уведомления об аресте, предусмотренного в п. 3 ст. 69, не поступит требование о выдаче.

2. Osoba aresztowana stosownie do artykułu 69 ustęp 2 może być zwolniona, jeżeli w ciągu miesiąca od daty wystąpienia zawiadomienia przewidzianego w artykule 69 ustęp 3 nie wpłynie do drugiej Umawiającej się Strony zawiadomienie, że będzie zgłoszony wniosek o wydanie.

Artykuł 71

Odroczenie wydania

Jeżeli osoba, której wydania żądano, jest ścigana z powodu innego przestępstwa na obszarze Umawiającej się Strony, do której skierowano żądanie, wówczas wydanie nastąpi po ukończeniu postępowania lub po odbyciu albo darrowaniu kary.

Artykuł 72

Wydanie czasowe

1. Na uzasadniony wniosek w przypadku wymienionym w artykule 71 może nastąpić wydanie czasowe, jeżeli z powodu odroczenia wydania mogłyby powstać skutki ujemne dla postępowania karnego.

2. Osoba wydana czasowo powinna być zwrócona bezzwłocznie po przeprowadzeniu czynności postępowania przygotowawczego lub sądowego.

Artykuł 73

- Przekazanie

Umawiająca się Strona, do której skierowano żądanie, obowiązana jest zawiadomić drugą Umawiającą się Stronę, kiedy i w jakim miejscu nastąpi wydanie. Jeżeli Umawiająca się Strona, która zażądała wydania, nie przejmie osoby podlegającej wydaniu w terminie miesięcznym od dnia dostarczenia danej osoby na umówione miejsce, osoba ta może być zwolniona.

Artykuł 74

Ponowne wydanie

Jeżeli osoba, którą wydano, uchyliła się w jakikolwiek sposób od wymiaru sprawiedliwości i znalazła się znowu na obszarze Umawiającej się Strony, która ją wydała, osoba ta na żądanie właściwych organów powinna być zatrzymana i ponownie wydana bez nowego postępowania.

Artykuł 75

Zbieg wniosków o wydanie

Jeżeli z żądaniem wydania zwróciło się kilka państw, Umawiająca się Strona, do której skierowano żądanie, według swego uznania postanowi, który z tych wniosków uwzględnić.

Artykuł 76

Ograniczenie ścigania osoby wydanej

Osoba wydana nie może być bez zgody Umawiającej się Strony, która ją wydała, ścigana ani karana z powodu in-

2. Лицо, арестованное согласно п. 2 ст. 69, может быть освобождено, если в течение месяца с момента высылки уведомления, предусмотренного в п. 3 ст. 69, не поступит уведомление другой Договаривающейся Стороны, что будет представлено требование о выдаче.

Статья 71

Отсрочка выдачи

Если лицо, выдача которого требуется, привлечено к уголовной ответственности в связи с другим преступлением на территории Договаривающейся Стороны, к которой обращено требование, то выдача может быть произведена по окончании производства, либо по отбытии наказания, либо в случае помилования.

Статья 72

Выдача на время

1. В случае, указанном в ст. 71, по обоснованному требованию может иметь место выдача на время, если в связи с отсрочкой выдачи может быть нанесен ущерб уголовному производству.

2. Лицо, выданное на время, должно быть возвращено немедленно по окончании предварительного или судебного следствия.

Статья 73

Передача

Договаривающаяся Сторона, к которой обращено требование, должна уведомить другую Договаривающуюся Сторону, когда и в каком месте произойдет передача. Если Договаривающаяся Сторона, которая обратилась с требованием, не примет лицо, подлежащее передаче, в течение месяца со дня доставления данного лица в обусловленное место, это лицо может быть освобождено.

Статья 74

Повторная выдача

Если лицо, которое было выдано, уклонилось каким-либо образом от следствия и суда и вновь оказалось на территории выдавшей его Договаривающейся Стороны, это лицо, по требованию соответствующих органов, должно быть задержано и вновь выдано без нового производства.

Статья 75

Коллизия требований о выдаче

Если требования о выдаче поступили от нескольких государств, то Договаривающаяся Сторона, к которой обращены требования, оставляет за собой право решить, какое из этих требований следует удовлетворить.

Статья 76

Пределы уголовного преследования выданного лица

Выданное лицо нельзя без согласия выдавшей его Договаривающейся Стороны привлечь к уголовной от-

nego przestępstwa, aniżeli to, za które została wydana. Osoba wydana nie może być bez zgody drugiej Umawiającej się Strony wydana innemu państwu.

Artykuł 77

Tranzyt

1. Każda z Umawiających się Stron jest obowiązana na wniosek drugiej Umawiającej się Strony zezwolić na przewiezienie przez swój obszar osoby, którą inne państwo wydało drugiej Umawiającej się Stronie. Nie ma to zastosowania, jeżeli według postanowień niniejszej Umowy nie powstawałby obowiązek wydania.

2. Wniosek o tranzyt należy składać w tym samym trybie, jak wniosek o wydanie.

Artykuł 78

Zawiadomienie o wyniku postępowania karnego

Umawiająca się Strona, której wydano osobę, zawiadomi Umawiającą się Stronę, która ją wydała, o wyniku postępowania karnego, a w razie wydania wyroku prześle jego odpis.

Artykuł 79

Tryb porozumiewania się

W sprawach o wydanie Ministerstwo Sprawiedliwości lub Generalna Prokuratura Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej porozumiewają się bezpośrednio z Prokuraturą Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Artykuł 80

Odmowa pomocy prawnej

Poza przypadkami przewidzianymi w artykule 12 pomocy prawnej w sprawach karnych można odmówić, jeżeli:

- a) przedmiotem postępowania karnego jest przestępstwo nie uzasadniające wydania;
- b) pomoc prawna dotyczy czynów, które zgodnie z prawem Strony wezwanej nie są przestępstwem.

Artykuł 81

Czasowe przekazanie osób pozbawionych wolności

Jeżeli zajdzie potrzeba przesłuchania świadka pozbawionego wolności na obszarze Umawiającej się Strony, do której skierowano żądanie, organy tej Strony wymienione w artykule 79 mogą zarządzić przekazanie go na obszar Umawiającej się Strony, która zażądała wydania, pod warunkiem, że świadek będzie pozostawał w więzieniu. Natychmiast po przesłuchaniu świadek będzie przekazany z powrotem.

Artykuł 82

Tranzyt świadka

Jeżeli osoba pozbawiona wolności w innym państwie będzie wezwana przez organ Strony wzywającej w celu przesłuchania w charakterze świadka — wymienione w artykule 79 organy Strony wezwanej zezwolą na tranzyt tej osoby przez obszar swojego państwa z zachowaniem przepisów artykułu 11.

ветственности или подвергнуть наказанию за другое преступление, за которое оно не было выдано. Выданное лицо не может быть передано третьему государству без согласия другой Договаривающейся Стороны.

Статья 77

Транзитная перевозка

1. Каждая из Договаривающихся Сторон обязана по требованию другой Договаривающейся Стороны выдать разрешение на перевозку по своей территории лица, выданного третьим государством другой Договаривающейся Стороне. Это положение не применяется, если в соответствии с настоящим Договором не возникнет обстоятельства о выдаче.

2. Требование о перевозке направляется в таком же порядке, как и требование о выдаче.

Статья 78

Уведомление о результатах уголовного производства

Договаривающаяся Сторона, которой выдано лицо, уведомит Договаривающуюся Сторону, которая выдала это лицо, о результатах уголовного производства, а в случае вынесения приговора, перешлет его копию.

Статья 79

Порядок сношения

По вопросам выдачи непосредственно сносятся Министрство Юстиции или Генеральная Прокуратура Польской Народной Республики и Прокуратура Союза Советских Социалистических Республик.

Статья 80

Отказ в оказании правовой помощи

Кроме случаев, предусмотренных ст. 12, в правовой помощи по уголовным делам может быть отказано, если:

- a) предметом уголовного производства является преступление, не влекущее за собой выдачи;
- b) правовая помощь требуется в отношении деяний, которые не являются уголовно-наказуемыми по законодательству запрашиваемой Стороны.

Статья 81

Доставка арестованных лиц на время

Если возникнет необходимость допросить свидетеля, который содержится под стражей на территории Договаривающейся Стороны, к которой обращено требование, то упомянутые в ст. 79 органы этой Стороны могут дать распоряжение о его доставке на территорию Договаривающейся Стороны, от которой исходит требование, с условием, что он будет содержаться под стражей. После допроса свидетель будет немедленно возвращен.

Статья 82

Транзитная перевозка свидетелей

Если лицо, содержащееся под стражей в третьем государстве, будет вызвано для допроса органами запрашивающей Стороны в качестве свидетеля, то упомянутые в ст. 79 органы запрашиваемой Стороны, разрешат его перевозку через территорию своего государства, с соблюдением положений, предусмотренных ст. 11.

Artykuł 83

Przekazywanie dowodów rzeczowych

1. Właściwe organy obu Umawiających się Stron obowiązują się przekazywać sobie wzajemnie na żądanie przedmioty uzyskane przez oskarżonego w drodze przestępstwa oraz pieniądze i inne wartości uzyskane za te przedmioty, jak również przedmioty, które w postępowaniu karnym mogą służyć jako środki dowodowe.

2. Przekazanie tych przedmiotów nastąpi w miarę możliwości jednocześnie z wydaniem sprawcy. Jednak przekazanie to nastąpi także wtedy, gdy wydanie sprawcy nie może być dokonane z powodu jego śmierci, ucieczki lub z innych przyczyn.

3. Strona wezwana może czasowo zatrzymać te przedmioty lub zastrzec ich zwrot w najkrótszym czasie, jeżeli są one jej potrzebne w innym postępowaniu karnym.

4. Prawa osób trzecich do tych przedmiotów pozostają nienaruszone i przedmioty te po ukończeniu postępowania należy zwrócić Stronie wezwanej w celu wydania ich osobom uprawnionym.

Artykuł 84

Zawiadomienie o skazaniu

1. Umawiające się Strony będą sobie wzajemnie przysyłać raz w roku zawiadomienia o prawomocnych wyrokach skazujących wydanych przez sądy jednej Umawiającej się Strony wobec obywateli drugiej Umawiającej się Strony.

2. Umawiające się Strony będą sobie wzajemnie przysyłać na wniosek informacje o karalności osób poprzednio zamieszkałych na obszarze jednej Umawiającej się Strony, jeżeli osoby te są ścigane na obszarze drugiej Umawiającej się Strony.

CZĘŚĆ TRZECIA

Artykuł 85

Postanowienia końcowe

Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie trzydziestu dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która odbędzie się w Moskwie.

Umowa niniejsza zawarta jest na okres 5 lat, licząc od dnia jej wejścia w życie, i ulega automatycznie przedłużeniu każdorazowo na dalszy pięcioletni okres, o ile żadna z Umawiających się Stron nie wypowie jej na 6 miesięcy przed upływem odpowiedniego okresu.

Umowę niniejszą sporządzono w Warszawie dnia 28 grudnia 1957 roku w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i rosyjskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc obowiązującą.

Na dowód czego wyżej wymienieni Pełnomocnicy obu Umawiających się Stron podpisali niniejszą Umowę i zaopatrzyli ją pieczęciami:

Z upoważnienia Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej

(—) M. Rybicki

Z upoważnienia Prezydium
Rady Najwyższej Związku
Socjalistycznych Republik
Radzieckich

(—) N. Patoliczew

Статья 83

Передача вещественных доказательств

1. Соответствующие органы обеих Договаривающихся Сторон обязуются взаимно передавать по требованию предметы, добытые обвиняемым преступным путем, а также деньги и другие ценности, полученные за эти предметы, как и предметы, которые в ходе процесса могут служить в качестве доказательств преступления.

2. Передача этих предметов происходит, по мере возможности, одновременно с выдачей преступника. Однако эта передача происходит также и тогда, когда выдача преступника не может быть осуществлена по причине его смерти, бегства или других причин.

3. Запрашиваемая Сторона может временно задерживать эти предметы или оговорить необходимость их возвращения в кратчайший срок, если они ей необходимы в другом уголовном процессе.

4. Права третьих лиц на эти предметы остаются неприкосновенными, и эти предметы после окончания процесса необходимо возвратить запрашиваемой Стороне в целях передачи их лицам, имеющим на них право.

Статья 84

Уведомление об обвинительных приговорах

1. Договаривающиеся Стороны будут ежегодно сообщать друг другу сведения о вошедших в законную силу обвинительных приговорах, вынесенных судами одной Договаривающейся Стороны в отношении граждан другой Договаривающейся Стороны.

2. Договаривающиеся Стороны будут предоставлять друг другу по просьбе сведения о судимости лиц, проживавших ранее на территории одной Договаривающейся Стороны, если эти лица привлекаются к уголовной ответственности на территории другой Договаривающейся Стороны.

ЧАСТЬ ТРЕТЬЯ

Статья 85

Заключительные постановления

Настоящий Договор подлежит ратификации и вступит в силу по истечении 30 дней после обмена ратификационными грамотами, который состоится в Москве.

Настоящий Договор заключен на 5 лет, считая со дня вступления его в силу и автоматически продлевается каждый раз на следующие 5 лет, если ни одна из Договаривающихся Сторон не заявит о расторжении Договора за 6 месяцев до истечения соответствующего срока.

Настоящий Договор составлен в Варшаве 28 декабря 1957 года в двух экземплярах каждый на польском и русском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

В удостоверение чего вышеуказанные уполномоченные обеих Договаривающихся Сторон подписали настоящий Договор и скрепили его печатями.

По уполномочию
Государственного Совета
Польской Народной
Республики

(—) М. Рыбickи

По уполномочию
Президиума
Верховного Совета
Союза Советских
Социалистических
Республик

(—) Н. Патoliczew

PROTOKÓŁ DODATKOWY

do Umowy o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, podpisanej w Warszawie dnia 28 grudnia 1957 roku.

Przy podpisaniu w dniu dzisiejszym Umowy o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych Pełnomocnicy Umawiających się Stron stwierdzają, co następuje:

I

Porozumiewanie się w sprawach dotyczących pomocy prawnej przewidziane w artykułach 3 i 18 Umowy może odbywać się w stosunkach z Ukrainą Socjalistyczną Republiką Radziecką, Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką i Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką bezpośrednio między właściwymi centralnymi organami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i właściwymi centralnymi organami wymienionych Republik Radzieckich.

II

Wykładnia niniejszej Umowy, w szczególności w związku z możliwymi zmianami ustawodawstwa Umawiających się Stron, będzie odbywać się drogą porozumienia się między Ministerstwem Sprawiedliwości lub Generalną Prokuraturą Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Komisją Prawną przy Radzie Ministrów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich lub Prokuraturą Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Niniejszy Protokół Dodatkowy, będący integralną częścią wspomnianej wyżej Umowy, sporządzony został w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i rosyjskim, przy czym obydwa teksty mają jednakową moc obowiązującą.

Warszawa, dnia 28 grudnia 1957 roku.

Z upoważnienia Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej

(—) M. Rybicki

Z upoważnienia Prezydium
Rady Najwyższej Związku
Socjalistycznych Republik
Radzieckich

(—) N. Patoliczew

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że jest ona przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 18 lutego 1958 roku.

L. S.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. J. Winiewicz

ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЙ ПРОТОКОЛ

к Договору о правовой помощи и правовых отношениях по гражданским, семейным и уголовным делам, подписанному между Польской Народной Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик в Варшаве 28 декабря 1957 года

При подписании сего числа Договора о правовой помощи и правовых отношениях по гражданским, семейным и уголовным делам Уполномоченные Договаривающихся Сторон подтверждают нижеследующее:

I

Сношения по вопросам правовой помощи, предусмотренные ст. ст. 3 и 18 Договора, применительно к Украинской Советской Социалистической Республике, Белорусской Советской Социалистической Республике и Литовской Советской Социалистической Республике могут осуществляться соответствующими центральными органами Польской Народной Республики непосредственно с соответствующими центральными органами названных советских Республик.

II

Толкование настоящего Договора, в частности, в связи с возможным изменением законодательства Договаривающихся Сторон, будет осуществляться путем договоренности между Министерством Юстиции или Генеральной Прокуратурой Польской Народной Республики и Юридической Комиссией при Совете Министров Союза Советских Социалистических Республик или Прокуратурой Союза Советских Социалистических Республик.

Настоящий Дополнительный Протокол, являющийся неотъемлемой частью вышеуказанного Договора, составлен в двух экземплярах каждый на польском и русском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

Варшава, 28 декабря 1957 г.

По уполномочию
Государственного Совета
Польской Народной
Республики

(—) М. Рыбицки

По уполномочию
Президиума
Верховного Совета
Союза Советских
Социалистических
Республик

(—) Н. Патолличев

Прzewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki